

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-VI.431.2.40.2022.AG

Warszawa, 19 kwietnia 2023 r.

Pani
Renata Zagórska
Kierownik Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Gostyninie
ul. Parkowa 22
09-500 Gostynin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy² o kontroli w administracji rządowej, kontrolerzy: Anna Gościński – starszy inspektor w Oddziale do spraw Nadzoru Świadczeń, pełniąc funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego, oraz Krzysztof Ogieniewski – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale do spraw Nadzoru Świadczeń, posiadający upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, przeprowadzili w okresie od 7 listopada do 7 grudnia 2022 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gostyninie (dalej organ, ośrodek, MOPS).

Przedmiot kontroli obejmował sprawdzenie sposobu organizacji oraz realizację przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy³ o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego. Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2020 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 7 listopada 2022 r.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił przekazywanie dokumentacji w sprawach świadczeń pielęgnacyjnych w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, pozytywnie pomimo uchybień ocenił działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie podjęte w zakresie organizacji

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 z późn.zm.).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615, ze zm.).

zadania oraz pozytywnie pomimo uchybień ocenił działania podjęte w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego.

I. Organizacja zadania

W okresie poddanym kontroli, kierownikiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie jest Pani Renata Zagórska, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od 1 grudnia 2001 r. Główną księgową w MOPS w Gostyninie od 1 stycznia 2005 r. do 27 sierpnia 2021 r. była Pani Urszula Flejszer, natomiast od dnia 28 sierpnia 2021 r. główną księgową kontrolowanej jednostki jest Pani Małgorzata Ostrowska-Burakowska.

Szczegółową organizację ośrodka, zakres działania poszczególnych stanowisk pracy oraz ich zadania określa regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie⁴. Do regulaminu dołączono schemat organizacyjny MOPS w Gostyninie stanowiący integralną część regulaminu ośrodka (załącznik nr 1). W ww. schemacie wskazano, że realizację zadań ośrodka zapewniają komórki organizacyjne, w tym Zespół do spraw Świadczeń Rodzinnych, co jest zgodne z art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zadania Zespołu do spraw Świadczeń Rodzinnych zostały określone w § 5 ust. 1 pkt 5.

W okresie objętym kontrolą zadania związane z prowadzeniem postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych realizowały niżej wymienione osoby⁵ na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta Gostynina:

1. Pani Renata Zagórska - kierownik MOPS, zatrudniona od 1 grudnia 2001 r. – zarządzeniem Nr 113/2015 r. z 27 lipca 2015 r.⁶ została upoważniona do realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych tj. w szczególności: rozpatrywania i załatwiania spraw indywidualnych oraz wydawania decyzji administracyjnych w ww. zakresie.
2. Pani Marta Spychalska - inspektor do spraw świadczeń rodzinnych, zatrudniona od 2 lipca 2007 r., zarządzeniem Nr 113/2015 r. z 27 lipca 2015 r. upoważniona do realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych tj. w szczególności: rozpatrywania i załatwiania spraw indywidualnych oraz wydawania decyzji administracyjnych w ww. zakresie.⁷

⁴ Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 5/2017 z 29 grudnia 2017 r. ze zmianami.

⁵ Wykaz pracowników realizujących zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych – Zał. Nr 1

⁶ Zarządzenie Nr 113/2015 Burmistrza Miasta Gostynina z 27 lipca 2015 r. w sprawie upoważnienia kierownika MOPS w Gostyninie

⁷ Zarządzenie Nr 113/2015 Burmistrza Miasta Gostynina z 27 lipca 2015 r. w sprawie upoważnienia na wniosek kierownika MOPS Gostynin, Pani Marty Spychalskiej – inspektora ds. świadczeń rodzinnych.

3. Pani Marzena Małkowska - inspektor do spraw świadczeń rodzinnych, zatrudniona od 1 stycznia 2005 r. do 28 września 2022 r. Burmistrz Miasta Gostynina w dniu 16 grudnia 2008 r. upoważnił ww. do prowadzenia spraw z zakresu świadczeń rodzinnych⁸.
4. Pani Wioletta Wieczorek - pomoc administracyjna, zatrudniona od 3 października 2022 r., posiada upoważnienie nr BB.0052.52.2022 z 20 października 2022 r. do prowadzenia spraw z zakresu świadczeń rodzinnych⁹.

Wszystkie upoważnienia zostały udzielone przez Burmistrza Miasta Gostynina na pisemne wnioski¹⁰ kierownika ośrodka. Udzielone upoważnienia stanowią spełnienie wymogu wynikającego z art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, jednak treść udzielonych upoważnień jest niezgodna z treścią ww. artykułu. Prawidłowe upoważnienie powinno być udzielone do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji (lub z wyłączeniem wydawania decyzji).

Należy zwrócić uwagę, że Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie pismem z 1 czerwca 2022 r. znak: WPS-VI.9421.2.5.2022.PK przypomniał wszystkim gminom z terenu woj. mazowieckiego o konieczności posiadania upoważnień do realizacji m.in. świadczeń rodzinnych, wskazując prawidłową ich treść i zobowiązując do weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień w zakresie wskazanym w piśmie. Pomimo tego jednostka kontrolowana do dnia kontroli nie podjęła działań w celu poprawienia upoważnień, których treść jest niezgodna z przepisem art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wszystkie osoby realizujące zadanie posiadają aktualny zakres obowiązków i czynności, w którym określono realizację świadczeń rodzinnych.

II. Prawidłowość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie pisemnie¹¹ poinformował, że w okresie od 1 lipca 2020 r. do dnia kontroli nie prowadził egzekucji nienależnie pobranych świadczeń pielęgnacyjnych na podstawie decyzji wojewody lub marszałka.

W badanym okresie stwierdzono, że w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gostyninie złożono dwa wnioski o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, które jednostka

⁸ Upoważnienie Burmistrza Miasta Gostynina z 16 grudnia 2008 r.

⁹ Upoważnienie Burmistrza Miasta Gostynina nr BB.0052.52.2022 z 20 października 2022 r.

¹⁰ Wnioski kierownika MOPS w Gostyninie do Burmistrza Miasta Gostynina o udzielenie upoważnień dla pracowników realizujących zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych – szt. 3

¹¹ Informacja z 7.11.2022 r. dot. świadczeń nienależnie pobranych.

kontrolowana przekazała do Wojewody Mazowieckiego w celu ustalenia, czy w ww. sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Na podstawie wykazu wniosków¹² w sprawie stosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, kontroli poddano dwa ww. wnioski¹³, dotyczące ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. W pierwszej badanej sprawie mąż wnioskodawczynie przebywał i świadczył pracę na terytorium Irlandii, natomiast w drugiej sprawie ojciec dziecka wnioskodawczynie przebywał na terytorium Szkocji. Wnioski złożono w wersji papierowej i odpowiednio opatrzono pieczęcią z datą wpływu, podpisem osoby przyjmującej wnioski oraz numerem ewidencyjnym.

Wnioski złożono na prawidłowym formularzu, zgodnym z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466). Dokonano sprawdzenia poprawności wypełnienia wniosku ze szczególnym uwzględnieniem części II. 2 tj. oświadczenia dotyczącego ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Wnioski zawierały w swojej treści wszystkie niezbędne dane, zostały kompletnie i prawidłowo wypełnione przez wnioskodawczynie. W powyższych sprawach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie niezwłocznie wystąpił do Wojewody Mazowieckiego z zapytaniem, czy w sprawie zachodzą przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, załączając zgromadzoną w sprawie dokumentację. Do wniosku dołączono weryfikacje z systemu CSIZS Emp@tia, tj. PESEL, CBB, CWU oraz MEN. Ustalono, że weryfikacja orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności odbywała się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego EKSMOoN¹⁴. Badane wnioski wraz z kompletem dokumentów niezwłocznie przekazano do Wojewody Mazowieckiego drogą elektroniczną poprzez system Emp@tia. O przekazaniu ww. dokumentacji, wnioskodawczynie zostały powiadomione przez ośrodek w formie pisemnej. W ww. postępowaniach Wojewoda Mazowiecki ustalił, że w powyższych sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznane przez wojewodę świadczenie pielęgnacyjne ośrodek wypłacał terminowo, w kwotach określonych w decyzji administracyjnej. W okresach, w których miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydała własnego rozstrzygnięcia. Po otrzymaniu rozstrzygnięcia Wojewody, ośrodek przesłał do wnioskodawczyń informację o sposobie realizacji rozstrzygnięcia Wojewody.

¹² Wykaz wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w sprawie zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (załącznik nr 2)

¹³ Wniosek dot. koordynacji - L. dz. Nr 5217 z 28.10.2020 r., - L. dz. Nr 2722 z 14.04.2021 r.

¹⁴ Pisemna informacja kierownika MOPS w Gostyninie dotycząca weryfikacji danych w systemie elektronicznym z 8.11 2022 r.

Z akt spraw poddanych kontroli wynika, że w okresie podlegającym kontroli MOPS w Gostyninie nie był zobowiązany do wydania decyzji uchylającej w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego.

III. Prawdliwość ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego i jego wypłacania

W okresie od 1 lipca 2020 r. do 7 listopada 2022 r. do MOPS w Gostyninie wpłynęło 58 wniosków o przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, z tego 2 wnioski zostały przekazane do wojewody. 57 wniosków złożono w formie papierowej, natomiast 1 w formie elektronicznej (załącznik Nr 2).

W okresie podlegającym kontroli jednostka wydała¹⁵ łącznie 181 decyzji w sprawach świadczeń pielęgnacyjnych, w tym 43 decyzji przyznających prawo do świadczenia, 13 decyzji odmawiających prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, 122 decyzje zmieniające, 2 decyzje uchylające prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, 3 decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i o zwrocie oraz 1 decyzję dotyczącą rozłożenia na raty świadczenia nienależnie pobranego.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 26 świadczeniobiorców, w których wydano łącznie 47 decyzji, z tego:

- 15 przyznających prawo do świadczenia pielęgnacyjnego¹⁶,
- 3 decyzje o odmowie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego¹⁷,
- 2 decyzje uchylające prawo do świadczenia pielęgnacyjnego¹⁸,
- 23 decyzje zmieniające, w tym 5 decyzji zmieniających zgodnie z którymi prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przedłużono z urzędu na podstawie art. 15h ust. 1 pkt 2

¹⁵ Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach świadczenia pielęgnacyjnego wydanych w okresie od 1.07.202 r. do 7.11.2022 r. – Zał. Nr 2

¹⁶ Decyzje przyznające prawo do świadczenia pielęgnacyjnego: MOPS-4243-000439/2022 z 13.09.2022 r., MOPS-4243-000180/2021 z 5.05.2021 r., MOPS-4243-000444/2022 z 14.09.2022 r., MOPS-4243-000156/2022 z 26.04.2022 r., MOPS-4243-000748/2021 z 14.12.2021 r., MOPS-4243-000341/2021 z 23.08.2021 r., MOPS-4243-000301/2022 z 4.08.2022 r., MOPS-4243-000206/2022 z 24.06.2022 r., MOPS-4243-000238/2022 z 28.06.2022 r., MOPS-4243-000100/2021 z 8.03.2021 r., MOPS-4243-000521/2022 z 18.10.2022 r., MOPS-4243-000784/2020 z 14.12.2020 r., MOPS-4243-000818/2020 z 5.01.2021 r., MOPS-4243-000019/2022 z 11.01.2022 r., MOPS-4243-000134/2021 z 15.04.2021 r.

¹⁷ Decyzje o odmowie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego: MOPS-4243-000814/2020 z 29.12.2020 r., MOPS-4243-000292/2021 z 14.07.2021 r., MOPS-4243-000073/2022 z 7.02.2022 r.

¹⁸ Decyzje uchylające prawo do świadczenia pielęgnacyjnego: MOPS-4243-000147/IV/2018 z 2 11.2020 r., MOPS-4243-000196/IX/2013 z 22.08.2022 r.

ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.)¹⁹,

- 3 decyzje dotyczące świadczenia nienależnie pobranego²⁰,
- 1 decyzja o rozłożeniu na raty świadczenia nienależnie pobranego²¹.

Postępowanie w sprawach o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego każdorazowo wszczynano na wniosek, który zawierał informacje określone w § 2 pkt 1-9 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466). W badanych sprawach dotyczących ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wnioski były kompletne, zawierały w swojej treści wszystkie niezbędne dane, opatrzone były pieczęcią z datą wpływu i podpisem (parafką) osoby przyjmującej wniosek oraz numerem ewidencyjnym wniosku. Do wniosków dołączono orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz niezbędne weryfikacje, które jednostka kontrolowana uzyskała za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia, tj. z usługi PESEL, CBB, CWU, EKSMOoN. Ponadto w sprawach, w których było to konieczne wnioskodawcy dołączyli wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Postępowanie w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego kończono wydaniem decyzji administracyjnych, w terminach określonych w art. 35 § 1-3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

¹⁹ Decyzje zmieniające w tym 5 decyzji w sprawie COVID-19: MOPS-4243-000102/III/2019 z 8.12.2020 r., MOPS-4243-000234/V/2018 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000180/VIII/2013 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000180/VII/2013 z 10.12.2020 r., MOPS-4243-000/II/2021 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000818/II/2020 z 23.12.2021 r., MOPS-4243-000784/II/2020 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000100/II/2021 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000166/IV/2018 z 8.12.2020 r., MOPS-4243-000874/III/2019 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000234/IV/2018 z 8.12.2020 r., MOPS-4243-000341/II/2021 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000196/VIII/2013 z 23.12.2021 r., MOPS-4243-000166/V/2018 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000097/II/2020 z 8.12.2020 r., MOPS-4243-000196/VII/2013 z 8.12.2020 r., MOPS-4243-000180/II/2021 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000097/III/2020 z 3.01.2022 r., MOPS-4243-000102/IV/2019 z 3.03.2021 r., MOPS-4243-000904/IV/2018 z 4.11.2020 r., MOPS-4243-000097/IV/2020 z 11.03.2022 r., MOPS-4243-000013/IV/2018 z 5.01.2021 r., MOPS-4243-000234/VI/2018 z 5.07.2022 r.

²⁰ Decyzje o świadczeniach nienależnie pobranych: MOPS-4243-000196/X/2013 z 9.09.2022 r., KO-246/4103/95/21/III z 26.08.2022 r., MOPS-4243-000150/V/2018 z 7.10.2021 r.

²¹ Decyzja o rozłożeniu na raty świadczenia nienależnie pobranego: MOPS-4243-000150/VI/2018 z 5.11.2021 r.

Zgodnie z unormowaniami zawartymi w art. 24 ust. 2a ustawy w sprawach zakończonych wydaniem decyzji administracyjnej w sposób prawidłowy ustalano prawo do świadczenia poczynając od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności i orzekano o przyznaniu świadczenia w pełnej wysokości w pierwszym miesiącu i pełną wysokość świadczenia wypłacano. Prawo do świadczenia ustalano, zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, na czas określony, oznaczony w orzeczeniu, czyli do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa ważność orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W przypadku odmowy świadczenia pielęgnacyjnego nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych. W analizowanych aktach spraw, świadczenie pielęgnacyjne na podstawie decyzji przyznającej lub przedłużającej prawo do świadczenia przysługiwało matce lub ojcu z tytułu rezygnacji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, stosownie do zapisu art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W ww. decyzjach w sposób prawidłowy określono kwotę przysługujących świadczeń pielęgnacyjnych, okres na jaki przyznano świadczenie oraz formę i termin wypłaty świadczenia tj. przelewem na wskazany przez świadczeniobiorcę rachunek bankowy oraz w gotówce do odbioru w kasie MOPS w Gostyninie. Świadczenia wypłacano zgodnie z terminarzem wypłat w okresach miesięcznych, ustalonym przez MOPS w Gostyninie. Stwierdzono, że wypłata świadczeń kwot wskazanych w decyzjach administracyjnych realizowana była zgodnie z poddanymi kontroli listami wypłat oraz kartami zrealizowanych świadczeń danej osoby.

Jednostka niezwłocznie tj. w styczniu danego roku, zmieniała decyzje w zakresie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, stosownie do obowiązującej w danym roku kwoty, ogłoszonej w obwieszczeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. W związku z powyższym świadczenia pielęgnacyjne były przyznane w prawidłowych kwotach, tj. 1830 zł w 2020 r., 1971 zł w 2021 r. oraz od 1 stycznia 2022 r. w wysokości 2119 zł.

Jednostka kontrolowana przygotowała rejestr osób i decyzji²², którym w okresie od 1 lipca 2020 r. do 7 listopada 2022 r., wygasło prawo do świadczenia pielęgnacyjnego uzależnione od niepełnosprawności w wyniku upływu okresu ważności orzeczenia. Po ustaleniu ww. osób i uzyskaniu informacji o wydłużeniu terminu ważności ich orzeczeń jednostka kontrolowana wszczęła z urzędu postępowanie w sprawie zmiany decyzji. Następnie w drodze zmiany decyzji administracyjnej przyznano ww. osobom świadczenia pielęgnacyjne, na podstawie przedłużonych z mocy prawa orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, na odpowiedni okres, tj. do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności. Po wydaniu ww. decyzji jednostka kontrolowana raz w miesiącu weryfikuje informacje w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu

²² Rejestr osób i decyzji, którym upłynęła ważność orzeczenia o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności w okresie od 1.07.2020 r. do 7.11.2022 r.

Orzekania o Niepełnosprawności w celu ustalenia, czy strona legitymuje się nowym orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Wydano 2 decyzje uchylające²³ pierwotne decyzje przyznające świadczenia pielęgnacyjne. Decyzje przyznające świadczenie wydane były przed okresem podlegającym kontroli.

W pierwszym przypadku powodem uchylenia była zmiana miejsca zamieszkania osoby otrzymującej świadczenie, natomiast w drugim przypadku osoba sprawująca opiekę nabyła prawo do emerytury. Organ prawidłowo sformułował rozstrzygnięcie decyzji uchylających.

W 3 przypadkach wydano decyzje w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Powyższe decyzje zostały wydane na podstawie uprzednio wydanych decyzji przedłużających prawo do świadczenia w związku z ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. W dwóch przypadkach wydano decyzje z powodu uzyskania przez osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne prawa do emerytury. Natomiast jedną decyzję w sprawie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia²⁴ wydano z powodu niespełnienia kryterium umożliwiającego przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego tj. braku zapisu w nowym orzeczeniu o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub innej pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz z koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W ww. decyzję wydano nieprawidłowo zobowiązując świadczeniobiorcę do zwrotu wypłaconego świadczenia pielęgnacyjnego za okres od 4 lipca 2020 r. do 31 lipca 2020 r., tj. od dnia wydania nowego orzeczenia przez WZdsOoN w Warszawie. W tej sprawie nie było podstaw do żądania zwrotu świadczenia ponieważ ważność poprzedniego orzeczenia, przedłużonego na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, zakończyło wydanie 3 lipca 2020 r. kolejnego orzeczenia. Natomiast stosownie do zapisu art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, w tym przypadku do 31 lipca 2020 r. W ww. decyzji zobowiązano strony do zwrotu kwoty głównej wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od indywidualnych kwot każdego świadczeniobiorcy zobowiązanego do zwrotu. W podstawie prawnej nie powołano przepisu regulującego wysokość zwrotu odsetek za opóźnienie.

W powyższych 3 sprawach z uwagi na wypłatę świadczenia w okresie, w którym świadczenie pielęgnacyjne nie przysługiwało (na podstawie wydanych decyzji uchylających), wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach i zwrocie. W 1 sprawie z uwagi na dokonanie spłaty przed wydaniem decyzji odstąpiono od żądania zwrotu. W drugiej sprawie osoba zobowiązana do zwrotu kwoty nienależnie pobranego świadczenia pielęgnacyjnego zaskarżyła decyzję do sądu (sprawa jest w toku). Natomiast w przypadku trzeciej decyzji, osoba zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w dnia 25 października

²³ Decyzje uchylające: MOPS-4243-000147/IV/2018 z 2.11.2020 r., MOPS-4243-000196/IX/2013 z 22.08.2022 r.

²⁴ Decyzja uchylająca: MOPS-4243-000150/V/2018 z 7.10.2021 r.

2021 r. złożyła wniosek²⁵ do burmistrza Miasta Gostynina o umorzenie w całości lub rozłożenie na raty nienależnie pobranego świadczenia. Na podstawie złożonego wniosku, MOPS w Gostyninie wydał decyzję²⁶ w której orzeczono w punkcie pierwszym o odmowie umorzenia kwoty nienależnie pobranego świadczenia pielęgnacyjnego, natomiast w punkcie drugim ww. decyzji rozłożono w układzie ratalnym spłatę kwoty wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty jako nienależnie pobrane świadczenia przypisane do zwrotu poprzednią decyzją orzekającą o nienależnie pobranym świadczeniu. W decyzji o rozłożenie na raty prawidłowo ustalono podlegające zwrotowi kwoty nienależnie pobranego świadczenia wraz z informacją o konieczności zwrotu rat wraz z ustawowymi odsetkami. Należna do zwrotu kwota została rozłożona na 10 równych rat. Osoba zobowiązania do spłaty nienależnie pobranego świadczenia systematycznie wpłacała do kasy MOPS cztery raty. Pozostałe 6 rat zadłużenia, zgodnie z zapisem art. 30 ust. 6 stanowiącego, że w przypadku niedokonywania spłat zgodnie z harmonogramem będą potrącane z bieżąco wypłacanych świadczeń zostało potrącone całości należnej kwoty wraz z odsetkami z zasiłku rodzinnego i pielęgnacyjnego pobieranego przez świadczeniobiorcę. Potrącenie zaległej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi potwierdzone zostało listami wypłat za lipiec 2022 r. o numerach: 000348/2022 oraz 000347/2022 w dniu 28 lipca 2022 r. Ustalono, że w ww. przypadku dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w formie spłat bezpośrednio w kasie MOPS wraz z odsetkami ustalonymi na dzień dokonania spłaty. Przed wydaniem decyzji informowano stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego i prawie zapoznania się oraz wypowiedzenia, co do zebranego materiału na podstawie art. 10 § 1 i art. 61 § 1 i 4 k.p.a.

W podstawie prawnej decyzji powołano wyłącznie art. 30 ustawy, natomiast w treści decyzji poinformowano, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 30 ust. 7 ustawy.

W 3 sprawach odmówiono przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego: w 1 przypadku osoba sprawująca opiekę nad osobą niepełnosprawną nie otrzymała świadczenia pielęgnacyjnego, ponieważ nabyła prawo do emerytury (art. 17 ust. 5 pkt 1a), natomiast w 2 sprawach osoby wnioskujące o świadczenie pielęgnacyjne nie mogły otrzymać ww. świadczenia z uwagi na fakt, iż osoby wymagające ich opieki nie spełniały wymogu zawartego w art. 17 ust. 1b pkt 1, tj. niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia.

Badane decyzje, poza decyzjami przedłużającymi prawo do świadczenia na podstawie przepisów ustawy COVID-19, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a., tj. oznaczenie organu właściwego - Burmistrza Miasta Gostynina, oznaczenie strony, datę

²⁵ Wniosek do burmistrza Miasta Gostynina o umorzenie w całości lub rozłożenie na raty nienależnie pobranego świadczenia pielęgnacyjnego z 25.10.2021 r.

²⁶ Decyzja dotycząca rozłożenia na raty spłatę nienależnie pobranych świadczeń nr MOPS-4243-000150/VI/2018 z 5.11.2021 r.

wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie prawne i faktyczne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. W trzech przypadkach²⁷ odstąpiono od uzasadnienia decyzji na podstawie art. 107 § 4 k.p.a., który przywołano w podstawie prawnej wraz z jego treścią w części poświęconej uzasadnieniu. Pozostałych przypadkach w decyzjach zamieszczono uzasadnienie faktyczne i prawne. W uzasadnieniu faktycznym decyzji w sprawie przedłużenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wydanych na podstawie ustawy COVID-19, pominięto termin upływu ważności orzeczenia, na podstawie którego przyznano świadczenie. Natomiast w decyzjach w sprawie przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, w których sformułowano uzasadnienie faktyczne, pominięto informację o okresie od kiedy powstała niepełnosprawność osoby wymagającej opieki. We wszystkich przypadkach uzasadnienie prawne sformułowano w sposób, który nie spełnia wymogów art. 107 § 3 k.p.a. Przytoczono przepisy ustawy w sposób ogólny bez związku z indywidualną sytuacją wnioskodawcy.

Uzasadnienie decyzji powinno odnosić się do indywidualnej sytuacji strony postępowania. Badane decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Ponadto, wszystkie decyzje zawierały informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. oraz pouczenie. Stosownie do przepisu art. 25 ustawy o świadczeniach rodzinnych pouczone o konieczności zgłaszania wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczenia, a także określono termin i sposób ich wypłaty oraz pouczone, że nienależnie pobrane świadczenia, zgodnie z art. 30 ustawy, podlegają zwrotowi. Decyzje zmieniające, wydane na podstawie przepisów ustawy COVID-19 nie zawierają uzasadnienia faktycznego, natomiast uzasadnienie prawne częściowo nie odnosi się do sytuacji prawnej strony. Ponadto zawarte w tych decyzjach pouczenie nie dotyczy świadczenia pielęgnacyjnego, lecz zasiłku pielęgnacyjnego.

We wszystkich badanych decyzjach nieprecyzyjnie wskazywano podstawę prawną ich wydania, w ten sposób, że przywoływano cały art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych, podczas gdy należało wskazać odpowiednie jego jednostki redakcyjne, w zależności od indywidualnego przypadku wnioskodawcy. Ma to szczególne znaczenie w przypadku decyzji odmownych.

Wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a. Fakt odbioru decyzji został potwierdzony podpisem strony wraz z datą na kopii decyzji lub na zwrotnym potwierdzeniu odbioru znajdującym się w aktach sprawy.

²⁷ Decyzja przyznająca prawo do świadczenia pielęgnacyjnego: MOPS-4243-000019/2022 z 11.01.2022 r., MOPS-4243-000818/2020 z 5.01.2021 r., MOPS-4243-000341/2021 z 23.08.2021 r.

W okresie podlegającym kontroli w jednostce odnotowano dwa przypadki zgonu wnioskodawcy, w których to sprawach dołączono akty zgonu do indywidualnej dokumentacji świadczeniobiorcy oraz zakończono realizację wypłat świadczenia w programie.²⁸ Sposób postępowania w tych sprawach był prawidłowy.

Analiza zrealizowanych list wypłat świadczeń wykazała, że świadczenia pielęgnacyjne wypłacano terminowo, zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych, w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe oraz w formie gotówki do wypłaty w kasie MOPS w Gostyninie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie prowadził działania w celu ustalenia okresu niezbędnego do uzyskania przez osobę uprawnioną do świadczenia pielęgnacyjnego odpowiednio 20-letniego przez kobietę oraz 25-letniego przez mężczyznę okresu składkowego i nieskładkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. W tym celu kierowano do organów emerytalno-rentowych wnioski o udzielenie informacji o przebiegu ubezpieczenia osób uprawnionych oraz o wskazanie za jaki okres ośrodek powinien opłacać składkę na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Na podstawie udzielonych odpowiedzi z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, ośrodek w 15 przypadkach opłacał składki emerytalno-rentowe. W powyższych przypadkach dokumentacja zawierała informacje potwierdzające ustalenie ww. okresu ubezpieczenia. Ośrodek opłacał składkę zdrowotną za 2 osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego, które nie podlegały ubezpieczeniu z innego tytułu. W pozostałych przypadkach nie opłacano składek zdrowotnych, ponieważ świadczeniobiorcy byli ubezpieczeni z innego tytułu.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. Treść udzielonych upoważnień dla kierownika oraz pracowników merytorycznych jest niezgodna z przepisami art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. W podstawie prawnej decyzji przyznających oraz decyzji w sprawie zmiany wysokości świadczenia pielęgnacyjnego pominięto art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych.
3. Podstawa prawna decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne oraz odmawiających przyznania świadczenia pielęgnacyjnego zawierała w zapisie m. in. cały art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie indywidualizując danego przepisu mającego zastosowanie w danej sprawie.
4. W uzasadnieniu faktycznym:
 - decyzji w sprawie przedłużenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wydanych na podstawie ustawy COVID-19, pominięto termin upływu ważności orzeczenia, na podstawie którego przyznano świadczenie,

²⁸ Informacja kierownika MOPS w Gostyninie z 7.11.2022 r. dotycząca liczby zakończonych spraw na skutek zgonu wnioskodawcy.

- decyzji w sprawie przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, w których sformułowano uzasadnienie faktyczne, pominięto informację o okresie od kiedy powstała niepełnosprawność osoby wymagającej opieki.
- 5. W uzasadnieniu prawnym przytoczono przepisy ustawy w sposób ogólny bez związku z indywidualną sytuacją wnioskodawcy, co nie spełnia wymogów zawartych w art. 107 § 3 k.p.a.
- 6. W decyzjach przedłużających prawo do świadczenia pielęgnacyjnego uzależnionego od niepełnosprawności do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, w pouczeniu ww. decyzji informowano świadczeniobiorców o zasiłku pielęgnacyjnym a nie o świadczeniu pielęgnacyjnym.
- 7. W jednej decyzji w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń nie było podstaw do żądania zwrotu świadczenia.
- 8. W podstawie prawnej decyzji dotyczących ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń uwzględniono m. in. cały przepis art. 30 ustawy o świadczeniach rodzinnych, nie indywidualizując go w odniesieniu do danej sprawy.

Za stwierdzone nieprawidłowości w zakresie udzielonych upoważnień odpowiedzialność ponosi Burmistrz Miasta Gostynina – Pan Paweł Kalinowski, natomiast za pozostałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie – Renata Zagórska oraz pracownicy realizujący zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuje Panią Kierownik do:

1. podjęcia działań w celu niezwłocznego uzyskania od Burmistrza Miasta Gostynina imiennego upoważnienia dla kierownika i pracowników merytorycznych (na wniosek kierownika) zgodnego z treścią art. 20 ust. 3 ustawy, tj. obejmującego swoim zakresem prowadzenie postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych.
2. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością i rzetelnością, w szczególności do:
 - powoływania w podstawie prawnej i w treści decyzji przyznających oraz zmieniających prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przepisu art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który stanowi, że decyzje te są natychmiast wykonalne,
 - przywoływania w decyzjach przyznających i odmawiających przyznania świadczenia pielęgnacyjnego szczegółowych jednostek redakcyjnych art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stosownie do indywidualnej sytuacji wnioskodawcy,
 - przywoływania w decyzjach dotyczących ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń szczegółowych jednostek redakcyjnych art. 30 ustawy o

świadczeniach rodzinnych, stosownie do indywidualnej sytuacji strony postępowania,

- formułowania uzasadnienia prawnego zgodnie z wymogami art. 107 § 3 k.p.a., tj. z uwzględnieniem wyłącznie tych przepisów które odnoszą się do indywidualnej sytuacji wnioskodawcy.
3. Zawierania w wydawanych decyzjach administracyjnych (z wyłączeniem decyzji, w których odstąpiono od uzasadnienia na podstawie art. 107 § 4 K.p.a.) uzasadnienia faktycznego sformułowanego w sposób jasny, precyzyjny i zrozumiały dla każdej ze stron postępowania, uwzględniającego wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione oraz dowodów, na których się oparł.
 4. Wydawania decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, stosownie do przepisu art. 30 ust. 1 w związku z art. 30 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
 5. Pouczania w wydawanych decyzjach o prawach i obowiązkach dotyczących wyłącznie świadczenia, którego dotyczy rozstrzygnięcie.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Pana do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Olszewska

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej

Wydział Polityki Społecznej

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

w Warszawie

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan Paweł Kalinowski, Burmistrz Miasta Gostynina

